

5. Klapkiv L. Technological Innovations in the Insurance Industry / L. Klapkiv, J. Klapkiv / Rozprawy Ubezpieczeniowe, nr 26 (4), 2017.s. 67-78.

6. Concordia stawia na nowoczesne technologie https://biznes.newseria.pl/komunikaty/ubezpieczenia/concordia_stawia_na,b368939086, dostęp 27.02.2018

УДК 332.14

Максимчук О. С.,
Тернопільський національний економічний університет

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ КАПІТАЛЬНИХ ВИДАТКІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Починаючи з 2014 року в Україні відбувається децентралізація влади, в тому числі бюджетної системи. В рамках децентралізації відбувається значне розширення повноважень місцевої влади. В цих умовах актуалізується питання забезпечення зростання ефективності здійснення видатків з місцевих бюджетів, так як місцевий бюджет стає основною ланкою бюджетної системи держави.

При здійсненні капітальних видатків надзвичайно важливим є забезпечення ефективного довгострокового планування проектів капітальних вкладень. У великомасштабних проектах капіталовкладення можуть передбачатися на декілька років, а їх результати проявляються у довгостроковій перспективі, що знаходить своє відображення у капітальному бюджеті. Тому нерідко виникає необхідність у розробці стратегічного прогнозу використання коштів капітального бюджету, що інтегрує елементи довгострокового планування інвестицій та бюджетного контролю. Він корисний у періоди невизначеності та нестабільності економічного середовища, що його оточує.

Крім розробки плану здійснення капітальних видатків по окремому проекту, також необхідно здійснювати планування капітальних видатків у розрізі всіх інвестиційних проектів, які реалізуються даним органом місцевої влади. Тобто, доцільним є формування, свого роду, портфеля інвестиційних проектів. Відбір та реалізація проектів з цього портфеля здійснюється також у рамках капітального бюджету. Інвестиційні проекти, що входять до портфеля, ранжують у капітальному бюджеті, виходячи зі стратегічної важливості для органів місцевої влади та очікуваної результативності цих проектів [1, с. 217].

Крім цього, важливим є забезпечення стабільності здійснення капітальних видатків з місцевих бюджетів на реалізацію вже запланованих капітальних проектів з року в рік. Так, відповідно до чинного законодавства, у разі неприйняття місцевого бюджету до початку бюджетного періоду, можуть здійснюватися лише видатки на захищені статті. В той же час, вважаємо за доцільне дозволити здійснювати також капітальні видатки по тих проектах, які

реалізовувалися в попередніх бюджетних періодах, однак, видатки по нових проектах повинні здійснюватися лише після затвердження місцевого бюджету [3]. Це ще одна причина, по якій необхідно забезпечити довгострокове планування, оскільки довгостроковий план дозволяє обґрунтувати такі витрати у випадку невчасного прийняття місцевого бюджету.

Заслуговує уваги практика окремих муніципалітетів США щодо розробки та використання системи управління локальними капітальними активами. Суть даної системи полягає в постійному інженерному аналізі та оцінці стану доріг, інфраструктури, систем водопостачання та водовідведення, а також інших об'єктів. Дана система розроблена з метою своєчасного виявлення потреби в капітальному ремонті та заміні елементів аналізованих об'єктів. Інженери служби моніторингу визначають загальний стан об'єкта аналізу, період коли буде необхідно здійснити заміну, ремонт або реконструкцію обладнання, та вартість даних робіт. Завдяки використанню даної системи муніципалітет здійснює капітальний ремонт та заміну обладнання тоді, коли це є найбільш економічно виправдано, що забезпечує найбільш оптимальне здійснення видатків та економію бюджетних коштів [1, с. 127].

Що стосується напрямків здійснення капітальних вкладень, то тут можна виділити три основних напрямки, які могли б забезпечити зростання ефективності капітальних вкладень: створення комунальних підприємств; інвестиції в інфраструктуру; операції на фінансовому ринку.

Під створенням комунальних підприємств розуміється створення організацій, які надають послуги на комерційній основі і забезпечують отримання прибутку. Інвестиції в інфраструктуру є вкладеннями в такі об'єкти, які не приносять прибутку безпосередньо, однак покращують умови для діяльності підприємств, які будуть забезпечувати зростання податкових надходжень до місцевого бюджету. Ще одним напрямком використання коштів є здійснення операцій на фінансовому ринку. Слід відзначити, що такий напрямок здійснення капітальних видатків можуть використовувати лише ті територіальні громади, доходи бюджету розвитку яких є достатніми для забезпечення наявності вільних грошових коштів.

Позитивно зарекомендувала себе практика публічно-приватного партнерства в управлінні окремими сферами, за які відповідає муніципальна влада. Зокрема, світова практика свідчить, що використання різноманітних форм такого партнерства в сферах ЖКГ та комунального господарства забезпечує вищу ефективність цих галузей, порівняно з управлінням даними сферами виключно силами місцевої влади [2, с. 39].

Виходячи з вищесказаного, слід окреслити основні напрями підвищення ефективності здійснення капітальних видатків місцевих бюджетів:

- якісне, науково обґрунтоване планування та прогнозування;
- забезпечення стабільності здійснення капітальних видатків;

- постійний моніторинг капітальних видатків та об'єктів комунальної влади;
- використання найбільш ефективних способів капіталовкладень.

Література

1. Local Budgeting [Text] / Editor A. Shah. – Herndon : World Bank Publications, 2007. – 385 p.
2. Батіщева С. М. Фінансування капітальних вкладень місцевих бюджетів [Текст] / С. М. Батіщева // Наукові праці НДФІ. – 2009. – № 3 (48). – С. 35-42.
3. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI (зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс] / Верховна рада України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

УДК 336.14

Марчук А. П.,

Тернопільський національний економічний університет

ЗРОСТАННЯ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД У ПРОЦЕСІ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

У 2016 році відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» у Тернопільській області було утворено 26 об'єднаних територіальних громад, до складу яких увійшли 167 сільських, селищних та міських рад, що прийняли рішення про об'єднання. У загальноукраїнському рейтингу процесу об'єднання область зайняла 3 місце. У 2017 році кількість об'єднаних громад в області зростає до 36, а кількість місцевих бюджетів, що увійшли до їх складу, до 206 місцевих рад. Цього ж року відбулись перші вибори у Саранчуківській, Лановецькій, Хоростківській та Зборівській громадах, унаслідок чого у 2018 бюджетний рік увійшло 40 ОТГ, що об'єднали бюджети 240 місцевих рад. Станом на березень 2018 року у загальноукраїнському рейтингу областей за кількістю об'єднаних територіальних громад Тернопільська область посідає четверте місце, за кількістю місцевих рад, що об'єдналися – сьоме по Україні.

Передача органам місцевого самоврядування додаткових бюджетних повноважень і закріплення стабільних джерел доходів для їх реалізації в умовах децентралізації дозволила місцевим бюджетам області суттєво збільшити свій фінансовий ресурс.

Так, за 2016 рік до загального фонду бюджетів об'єднаних територіальних громад області надійшло 356 млн гривень власних доходів, за 2017 рік – 625 млн гривень (на 269 млн гривень або на 76 % більше показника 2016 року).